

La fusteria del taller de sants
Ebenisteria religiosa
setembre-novembre de 2007

La fusteria del taller de sants

Ebenisteria religiosa

Aquesta exposició aplega, d'una banda, l'instrumental, eines i utensilis, utilitzats al taller de fusteria d'una empresa d'imatgeria religiosa, així com també una mostra de l'ampli ventall d'elements que es fabricaven en aquesta secció; tot tipus de mobles per a esglésies i complements per a les imatges, com ara atributs, capelles, creus, marcs, peanyes, repeus, estructures etc. La producció del taller de fusteria incloïa una sèrie d'elements i mobiliari de qualitat que requeria un procés artesanal d'una certa especialització, tant en el disseny previ com en el nivell de manufactura i que situarem dins l'àmbit de l'ebenisteria. Estem parlant d'un singular conjunt de peces d'us eclesiàstic com ara pulpits, altars, oratoris, confessionalis, bancs, reclinatoris, que suggereixen el terme d'ebenisteria religiosa.

En el mateix taller es confeccionaven igualment, seguint el concepte genèric de fusteria, les estructures de les imatges i els embalatges necessaris per a l'expedició d'aquestes.

La idea de la mostra va néixer a partir de la recuperació de tot el material de fusteria que conservava El Arte Cristiano a les antigues dependències del taller que s'enderrocaren a principis d'estiu. A tot aquest interessant conjunt de maquinària, eines i objectes diversos, s'hi han afegit, per a la mostra, peces procedents d'altres tallers de sants olotins emblemàtics com ara Las Artes Religiosas i El Arte Católico per tal d'evidenciar la importància que tenia aquesta secció i per apreciar el grau de professionalitat i especialitat dels seus operaris.

Tant l'ebenista com el fuster utilitzen una gran quantitat d'eines. El banc de treball és la taula on es fan la majoria de les feines. Disposa d'un cargol per subjectar els taulons i de calaixos per a guardar les eines.

Els operaris poden treballar amb diferents tipus de serres: ordinària, fina, circular, la serra de ballesta, la de calar o la de vogir per tallar les complicades formes de marqueteria. Per a rebaixar la fusta, fer encaixos i entallaments se serveixen de les gúbies i de l'enformador.

Hi ha una gran diversitat d'eines per a rebaixar, anivellar, raspar i polir la fusta com ara garlopes, ribots, guilleumes o boets. Són semblants i serveixen per polir diferents encastos, galzes i motlures. Les limes i raspes s'utilitzen per desbastar la superfície de la fusta mitjançant el poliment, i les barrines i broques per fer els forats.

Tot aquest treball no és possible sense una prèvia i meticulosa planificació del disseny de les peces. Prèviament a l'execució del projecte té lloc una important tasca de dibuix, medició i traçat sobre la fusta que es fa amb l'ajuda de patrons i eines de mesura com ara escaires, peu de rei, regle i compàs.

Tant El Arte Cristiano com els altres tallers de sants que posteriorment sorgiren a Olot es dedicaven al començament -finals del segle XIX i principis del XX-, a la construcció d'altars, oratoris, pulpits, faristols, tabernacles, bancs etc. Es conserven projectes d'aquests tipus de treballs signats per artistes com Josep Berga i Boix, Marian Vayreda, Josep Berga i Boada, Toribi Sala o Àngel Vila, entre altres.

Segurament el tret més diferenciador i peculiar de l'ebenisteria pròpia dels tallers de sants, és la combinació de fusta juntament amb cartó fusta. Tant per a la realització dels relleus i motlures que formaven part de la decoració dels altars i altres elements decoratius, com en els diferents models de marcs de viacrucis i també en alguns atributs de les imatges, sovint es combinaven fragments de fusta amb altres emmotllats amb pasta. Solien ser parts complexes amb sanefes i relleus que, d'aquesta manera, facilitaven la construcció i feien que l'encàrrec resultés més econòmic. Una vegada policromades aquestes parts, s'integraven perfectament amb la fusta.

Els treballs d'ebenisteria dels tallers eren molt diversos i sembla que les empreses estaven preparades per servir comandes de tot tipus. Ja en el catàleg d'El Arte Cristiano de 1887 s'esmenta que davant la impossibilitat de detallar la llarga llista de treballs d'ebenisteria que llavors el taller realitzava només se'n detallen els principals tipus i preus com a referència bàsica per als clients.

